

és erősen reméljük is, hogy a mostani aczéleső-kultusz se lesz hosszabb életű, mint volt az ötvenes években, midőn az angolok próbálták meg a vadászközönség nyakába szólni a nemes és értékes damaszt helyett; tervek azonban dugába dőlt és ma szinte Angliában az aczélesőveknek sok barátja. Igazi finom fegyverhez az angol aczélesövet nem is alkalmaz, de a mi Kirnerünk sem.

B. I. Hogy mily eljárás követendő a sörétes fegyverek belövésénél? — erről már könyveket írtak; igaz, hogy nem nálunk, de a németeknél és angoloknál. Ha mi ezekből a szakkönyvekből csak az érdekesebbeket is és bár vázlatosan is idézni akarnánk, az szintén könyvvé nőne, lapunk keretén pedig messze túlvágna. Azért tehát csakis arról szólunk, ami angol felfogás szerint a „jó puska“ fogalmával megegyez — a lövést illetőleg. Mindenek előtte a 12-es kalibernél megkívánja az angol, hogy legalább 30 százalékkal jobban (összetartóbban stb.) lőjön a 16-osnál s még 80—100 lépésnyire is összehordó, biztos találói legyenek és a lövés átható képessége kellő élességéből ne vesszítsen. Ennek a kalibernek normális tánczójául 65 lépés vétezik. Legnagyobb serétje a mi 6-osunknak megfelelő. — A 16-os kalibernél 80 lépés a maximum és 60 lépés a normális tánczójá; de az igazi jó 16-os angol puskákkal 100 lépésre is meglehetősen biztonsággal lőhetni, sőt néha élesebben lőnek, mint a 12-esek (*Főnagy Józsi* churchil-puskái sokszor bebizonyítják ezt). — A 20, 24 és 28-as kalibernek angol fogalom szerint nem szabad elmaradni a 16-osoktól, sőt kis kaliberrel különleges messzehordó fegyverunikumokat is gyártanak erősen hosszabbított patrónokkal.

T. M. A legújabb Lakatos K.-féle messzehordó furatú fegyverek egyes vonásúak (rifléd) és 28-as kaliberűek. 80 lépésre a 4-es sörétet kitűnően, az apróbb sörétet pedig *rendkívül összetartóan* lövik. Csak megrendelésre készíttetnek.

D. R. Kis kaliberű fegyverhez az I. számú speciál-lőport ajánljuk. A töltés minden kalibernél: a lőport *csapva*, a sörétet kissé *halmozva*. A kevés sörét *szórását* okoz és abszurdum azt hinni, hogy a *kevesebb* sörétnek nagyobb átható képessége volna, mint sokan röpke szó után szájról véve állítják.

F. T. A puskaesőveket vadászat után legalább 2 óra múlva át kell húzni, mert különben foltosak és idővel ripacsosak lesznek. Ha csak egyszer-kétszer is elhanyagoljuk ezt, máris helyrehozhatlan hibák eshetnek a csövek belsejében, amiken aztán még az erős smirgelezés is alig segíthet. Megrozsdásodás és általában belső foltosodás ellen kitűnő óvszer a *Curool*, de csakis úgy, ha *előzőleg* a csövek alaposan kitisztítottak, ellenesetben a Curool legfeljebb csak egy éjén át képes érvényesíteni exkluzív tulajdonságát az oxidációval szemben. Petróleummal vadászfegyvert, kivált golyósat, kezelni abszurdum. A petróleummal bemaszatolt fegyvert a vad messziről megérzi s kivált a nagyvad ilyen büzös tisztító-árkanum használata mellett többnyire lőtávolon kívül eloson. Csakis *szagtalan* olajat ajánlunk fegyvertisztítási célra.

Megfigyelések.

(Az állatok szellemvilágából.)

gyogyos volt előttem, hogy a kakas repülésével figyelmemet családjától elvonni és nem ezt eszerbenhagyni igyekezett.

Cserkészés közben víz melletti tisztáson golyára bukkan-
tam. Csodálkozásomra mozdulatlanul bevárt és félszemmel komi-
kus módon kacintgatott reám. Midőn már csak 5—6 lépésnyire
volt előttem, hirtelen leeresztett jobb szárnyával esetlen futásnak
eredt, de csak azért, hogy néhány méter után felbukva, égne me-

redt lábakkal földre terüljön. Szánalmat, majd nevetést keltő hely-
zetében rendületlenül megmaradt, a halott szerepét jól játszotta.
Magára hagytam. Egy óra múlva visszatértem halottunkhoz; stoi-
kus nyugalommal állt a vízben s bémult szárnyát és sörétől átfürt
szemét most felém fordította. Kelepelt utánam, örült, hogy ravasz-
sága a halál torkából ragadta ki.

* * *

„Fényes“, a határszéli tanya birtokosának símaszörű kutyája
nemcsak a házat őrizte, hanem a libanyáját is rendben tartotta.
Ha ez meglépett, vagy tilosban járt, gazdájának „jág-jág“ sza-
vára szélsébséggel megkörítette Junó madarait és riadó rémü-
lettel terelte őket a tanyához. Szende liba, vitéz gúnár egyformán
rettegte „Fényes“-t, utóljára a négy éves fiúcska „jág-jág“ kiál-
tása indította hazafelé a nyáját. Munka után gágogó szitkozódás
kísérte „Fényes“-t. Kötelességét jól végezte, nyugodtan túrt;
néha-napján megállt s megvetéssel fordult hátra. Féloldalt fordult
ilyenkor a gúnár, néma esend lepte el nyáját!

* * *

Veresbegy élénkítette a vadászak csendes magányát. Néhány
nap után társa került. Mind a kettő him volt, adáz gyűlölet ütött
tanyát szívükben. Erősebb az első volt, mely négy napon át dü-
hös esikpedéssel üldözte az ifjabb jövevényt, míg nem hajszal-
közben ennek lába törött. Gyengéd szeretet, megindító részvét
enyhítette most a tehetetlen társ szenvedését, sőt táplálékát is
az eddig gyűlölt ellenfele hozta. Gyógyulás után benső barátság
kötötte össze a madárszíveket.

Heller Rikárd.

EGYESEK.

A tigris félelme az egértől. Már régeb-
ben ismert tény, hogy a tigris és általában
a tropikus égöv alatt élő ragadozók meny-
nyire félnek, azaz jobban mondva undorod-
nak az egértől. Erre vonatkozólag egy
angol tiszt, ki hosszabb ideig tartózkodott Indiában, a következőket
mesélte: Egy ismerősömnek volt egy gyönyörű király-tigrise,
melyet az udvarban felállított hatalmas kalitban tartott. A tigris
valódi remeke volt nemének. Naponta egy juhot fogyasztott el s
azonfelül még sok nyershúst is kapott kedveskedésből. A háznép
nagyon szeretett a tigrissel kötekedni s egyszer egy egeret tettek
kalitjába. A tigris morogva visszahúzódott a ketrecz egyik sarkába
s ott maradt mindaddig, míg az egér ki nem futott a ketreczből.
Azután újra megfogták az egeret és fonalra kötve tették a kalitba.
A tigris morogva a sarokba húzódtott; az egeret ekkor a fonálon
vezetve, mindig közelebb vezették a tigrishez. Mikor az egér pár
lépésnyire közeledett a tigrishez, a tigris felugrott s a ketrecz túl-
oldalára húzódtott. Azután az egeret a fonalnál fogva egyik sarokba
kötötték. A tigris nem mert kimozdulni helyéből mindaddig, míg
csak az egér a ketreczben volt. Mikor azután az egeret kivették
a ketreczből, a tigris elhagyta azt a sarkot, melybe behúzódott
s orrfintorgatva sétált ide-oda a ketreczben, de azt a helyet, ahol
az egér meg volt kötve, következetesen kikerülte. Csak pár nap
múlva nyugodott meg annyira, hogy a ketrecz minden részében
mert sétálni.

A hangyák szellemi tehetsége. A hangyák szellemi tehetsé-
gének kipuhatólására végzett kísérletek közül rendkívül érdekes
Wasmann következő kísérlete: Egy közép nagyságú óraiüveget
megtöltött vízzel s közepére földből egy szigeteckét csinált s a
szigeteckére néhány hangyabábót tett. Az egészet azután közvet-
lenül a boly bejárása mellé tette. A hangyák rögtön észrevették
a bábokat s mindenfelől iparkodtak a szigetre jutni, de a víz
miatt nem lehetett. *Wasmann* már azt hitte, hogy a hangyák ott
hagyják bábjaikat, mikor az egyik földdarabokat, apró fatörmelé-
ket hordott az óraiüveg szélére s a vízbe dobálta. Csakhamar a
többiek is így tettek s rövid idő múltán hidat készítettek a szige-
teckére s a bábokat kihordták. E kísérletből az tűnik ki, hogy

a hangyák tudatossággal cselekesznek. Azonban, hogy ez iránt semmi kétség se maradjon fenn,

Wasmann az előbbi kísérlet ellenőrző próbáját is elvégezte. Ugyanazt az óraüveget ismét megtöltötte vízzel, azonban nem csinált bele szigetecskét s bábokat sem tett bele. Azután ismét odaállította a boly bejárásához. A hangyák csakhamar észrevették s rövid idő múlva földet, fadarabokat dobáltak bele, míg csak a vizet teljesen ki nem szorították. Ez a kísérlet az előbbi kísérlet eredményét majdnem semmire redukálja, hiszen ha a hangyák bábjaik megmentése miatt kezdtek volna a víz kiszáritásához, az utóbbi esetben miért száritották ki a vizet?

A japáni tánczó egerek forgásáról. A japáni egerek a közönséges házi egernek újabban mesterségesen tenyésztett válfaját képezik. Színük rendszeren szürke, fehér foltokkal tarkázva és az a furesa szokásuk van, hogy előrehaladás közben gyorsan körben forognak. Ez a sajátság, amint azt az újabb vizsgálatok kiderítették, beteges állapot. Az emberek közt is gyakori jelenség, hogy a fülben levő ivjáratok közül egyik-másik abnormálisan fejlődik ki, ami azután az illető egyénnek folytonos tántorgását vonja maga után. Ugyanezt látjuk a tánczó egereknél is. A három ivjárat közül csak az egyik fejlődik ki rendszeren, a többi kettő elesenevészedik. Ezenkívül a hallási szerv még más változáson megy keresztül, nevezetesen a hallási sejtek és idegsejtek is degenerálódnak, minélfogva a tánczó egerek teljesen süketek; és valószínűleg azért, hogy a hallást pótolják, nyújtják fejüket előre és fölfelé, miközben folytonosan szimatolnak.

Az állatok szépségéről. Az állatok alakjáról, tartásáról alkotott esztétikai fogalmaink alapját azok az észrevételek, tapasztalatok képezik, melyeket kora ifjúságunktól fogva a különböző háziállatokon szereztünk. A mi háziállataink a ló, a tehén, juh, disznó, kutya és macska. Európa déli részén a szamár, Afrika északi részén pedig a teve egészíti ki a háziállatokat. A vadászok ezenkívül a szarvasról, őzről, nyúlról stb. alkotnak maguknak esztétikai fogalmakat. A lappok az iramszarvast, a peruiak a lámát tartják a legszebb állatoknak. Ezek az állatok képezik az embernek az állatokról alkotott esztétikai ízlésének alapját. Ezeknek az állatoknak alakja, testtartása nyugvó helyzetben, mozgás közben, teherhúzás alkalmával, alapul szolgálnak a többi állat szépségének megítéléséhez. A háziállatok fejhordozásából, szemeiből következtetünk szellemi életükre is. Hogy a háziállatok alakja képezi alapját ítéletünknek más emlősök szépségének megítélésénél, kitűnik abból is, hogy ha például egy zsiraffot látunk. Önkénytelenül is a lóval hasonlítjuk össze s a lónak arányos testalkatához viszonyítva a zsiraffot, esúnyának tartjuk, mert nyaka túlságos hosszú, lábai nagyok, törzse pedig nagyon is rövid. Az egyapatájúak összes szépsége szerintünk a lóban összpontosul. A fiatal erőtől duzzadó lovat szebbnek tartjuk, mint a vén gebét, melynek feje lelóg, csontjai a bőrön keresztül látszanak s alig-alig bírja terhét czipelni. Ez azért van, mert a fiatal ló mozdulatai természetesebbek, könnyedek, testtartása büszkébb. Az antilopokat is szépeknek tartjuk. A gazella kedves alakja mindannyiunknak tetszik, mert lábai könnyen viszik testét, fejét magasan tartja, szemei nagyok. Az oroszlánt szebbnek tartjuk, mint a tigrist. Az oroszlán orra sokkal jobban hasonlít az emberi orrhoz, mint a tigrisé. A hím oroszlán sörénye fejének és nyakának erőt kölcsönöz. A nőstény oroszlán, melynek nincsen sörénye, már kevésbé szépnek tűnik föl előttünk. Mikor az oroszlánt nyugalmi helyzetben látjuk, hatalmas lábaira tekintve legott beesülni tudjuk erejét. Ha az oroszlán csak akkora volna, mint a házi macska, hatalmas sörényével nevetségesnek tűnnék föl előttünk. Általában azok az emlősök, a melyek nagyok, erősek, sokkal szebbek nézetünk szerint, mint a kiesinyek.

Drága prémek. Unga-Island a legnagyobb középpontja a tengeri vidra- és rókabőrkereskedésnek. Az összes lakosok kizárólag ezek vadászatával foglalkoznak, még pedig a lakosok egy része rendszeren vidrára, más része pedig

rókára vadászik. Kevés azoknak a száma, akik mindkét vadfajra vadásznak. A vadászat meglehetősen fáradságos, mert se a vidra, se a róka nem valami gyakori. A múlt évben például Unga-Island és a körülötte fekvő szigetek összesen 34 vidrabőrt hoztak kereskedésbe. Egy ilyen vidrabőr ára körülbelül 700 dollár (egy dollár körülbelül 2 frt). A róka sokkal gyakoribb. Egy-egy sziget évente 90 kék és fekete rókabőrt produkál. A rókabőr értéke darabonként 10 dollár. Az orosz-amerikai prémkereskedő-társulat a fekete rókát tenyésztí a szigeten. Gyakori az az eset is, hogy a fekete és kék róka kereszteződéséből utódok származnak. E hibrideknek kitűnő finom bundájuk van s ezért nagyon drágák. Az ottani indiánok is foglalkoznak vidravadászattal. Az indiánok ugyanis könnyű esónakjaikon meglepik a vidrát a nyílt tengeren s mikor felbukik a víz színére, hogy lélegzetet vegyen, hálót dobnak a fejére s azután agyonütik.

A majmok mint munkások. Dél-Afrika egyes vidékein az ottani lakosság az emberszabású majmokkal dolgoztat. Rendszeren kódarabokat osztályoztatnak velük nagyság szerint. E munkára a majom jóval alkalmasabb, mint az ember, mert sokkal jobb szemmértéke van s gyorsabban is dolgozik. A munkás majmok ilyen módon körülbelül épen annyi hasznat hajtanak gazdájuknak, mint amennyibe eltartásuk kerül. A majmok ebédidejét kivéve egész nap dolgoznak s este egy meghatározott jelle egyszerre abba-hagyják a munkát. Különbösen az egész majom-kolónia egy csoportban él s nagyon ritkán fordul elő az az eset, hogy valami fölött civakodnának. A majmok magas értelmi fokáról minden természetrajzi munkában lapokat találunk s ebből kifolyólag gyakran felvetették azt az eszmét, hogy az ember egyes, úgynevezett mechanikus munkára betaníthatná a majmot. Ezt többször meg is kísérelték s egyes esetekben sikerült a terv. A délafrikaiakon kívül a kínaiak is felhasználják a majom ügyességét, ugyanis majmokkal szedetik a tea-leveleket. Ha ezt meg bírják tenni a majmok, talán gyapotszedésre is alkalmasak volnának? Egy francia tengeri hajón a szakács mellett egy majom dolgozott a konyhában; vigyázott a tűzre, edényeket mosogatott stb. Sierra-Leoneban a majmokat vízfordásra használják. Nagyon valószínű, hogy a majmokat hazájukban még jobban is fel lehetne használni apróbb munkák végzésére a gazdasági eszközöknél, a háztartásban. Hiszen Indiában az angolok és a benszüllöttek az elefántot sok mindenre használják; a majom pedig fejlettebb értelmiségű, mint az elefánt s valószínűleg ügyesebb is, legalább rendkívül mozgékony ujjai erre mutatnak.

Szerkesztői üzenetek.

P . . . Pál. Különbösen hangulatos verse tendenciájánál fogva nem a mi lapunkba való. — **A halál.** Sajnálattal nem használhatjuk. — **M. Gy.** Az „*Oszi kép*”-et alkalmilag felhasználjuk. Közreműködését szívesen vesszük s kivált a muflonvadról kérnénk mielőbb — ha lehetséges — egy czikkecskét. — **V. B. Esztergom.** A botfegyver rég elkel. — **Ifj. Sz. A.** A sóstórolt írt czikkecskét köszönettel vittük s mielőbb közölni fogjuk. — **L. L.** A vers megjelent. Köszönet. Mások is szívesen látjuk. **K. A. Szinyérváralja.** Köszönjük szíves tudósítását. Gyakori eset, hogy a nagyon megriasztott nyúl rókalyukba, odúba stb. menekül.

„A TERMÉSZET” szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, II., Donáti-utca 7. dr. Lendl Adolf intézete.

Nyomatott Wesselényi Géza könyvnyomdájában Budapest, II., Zsigmond-utca 11—15.